

ODMH

Omgevingsdienst Midden-Holland

Natuurtoets en nader onderzoek ecologie Steekterpoort II te Alphen aan den Rijn

Versienummer:

1

Datum:

03-11-2017

ODMH

Omgevingsdienst Midden-Holland

Productnummer	2017271295
Omschrijving	Natuurtoets en nader onderzoek ecologie Steekterpoort II te Alphen aan den Rijn
Status	Definitief
Datum	10-11-2017
Opdrachtgever	
Opgesteld door	Berto van Dam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Doel.....	4
1.2	Relevante wetgeving, situatie en beoogde ontwikkeling	4
1.3	Werkwijze.....	11
1.4	Uitgangspunten	12
2	Toetsing Wet natuurbescherming - soorten.....	12
2.1	Hoe beschermt de wet natuurbescherming soorten?	12
2.2	Flora.....	12
2.3	Grondgebonden zoogdieren.....	13
2.4	Vleermuizen	13
2.5	Vogels	14
2.6	Amfibieën en reptielen (Herpetofauna)	16
2.7	Vissen	17
2.8	Ongewervelden	17
2.9	Conclusie toetsing Wet natuurbescherming.....	18
3	Toetsing Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming	18
3.1	Inleiding.....	18
3.2	Relevante gebieden.....	19
3.3	Externe werking	19
2.3	Stikstofdepositie in Habitatrichtlijngebied.....	20
2.3	Externe werking op Vogelrichtlijngebieden	20
3.4	Conclusies toetsing Wet natuurbescherming- gebiedsbescherming.....	21
4	Conclusies en aanbevelingen	22
4.1	Inleiding.....	22
4.2	Wet natuurbescherming - soorten	22
4.3	Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming.....	22
4.4	Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur.....	22
4.5	Vervolg.....	22
4.6	Geldigheid	22
4.7	Aanbevelingen	23
4.7.1	Voorkomen van lichtverstoring	23
4.7.2	Aanleg of behoud van natuurvriendelijke oevers.....	23
4.7.3	Voorkom vestiging van beschermde soorten	23
5	Bronnen	23

1 Inleiding

De gemeente Alphen aan den Rijn heeft het voornemen om het bestemmingsplan voor bedrijventerrein Steekterpoort II vast te stellen. Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de relevante natuurwetgeving bij dit plan, en de wijze van toetsing hieraan.

1.1 Doel

De Omgevingsdienst Midden Holland heeft onderzoek gedaan naar de consequenties van de natuurwetgeving voor het vaststellen van het bestemmingsplan Steekterpoort II. Dit plan kan alleen worden vastgesteld als het vanuit de natuurwetgeving *redelijkerwijs uitvoerbaar* is. Dit houdt in dat het aannemelijk is dat eventueel noodzakelijke ontheffingen of vergunningen te verkrijgen zijn.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Relevante wetgeving, situatie en beoogde ontwikkeling

Locatie

Het beoogde plangebied ligt in Alphen aan den Rijn in de provincie Zuid-Holland. Figuur 1.1 geeft de ligging van het plangebied weer. Het plangebied ligt aan de Steekterweg, ten zuidoosten van de bebouwde kom van Alphen aan den Rijn. In de huidige situatie heeft het plangebied voornamelijk een agrarische bestemming.

Relevante wetgeving

De vigerende natuurwetgeving kent twee sporen. Namelijk:

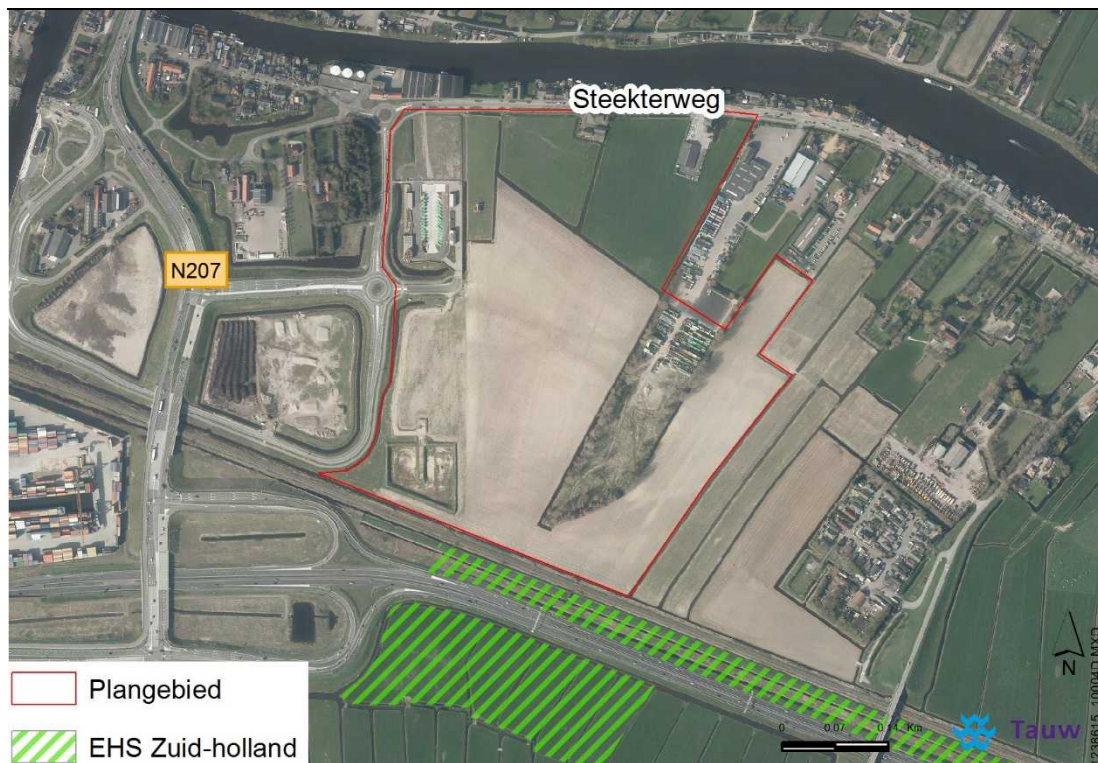
- 1. Wet natuurbescherming**
bescherming van plant- en diersoorten en Natura 2000-gebieden
- 2. Ecologische Hoofdstructuur (EHS) / Natuurnetwerk Nederland (NNN)**
Planologische bescherming van natuurgebieden en verbindingen daarvan

Figuur 1.1 Ligging van plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden

In figuur 1.1 is te zien dat het plangebied op ruime afstand ligt van Natura 2000-gebieden. De afstand tot het Vogel- en Habitatrichtlijngebied 'Nieuwkoopse plassen en de Haec' is 3,7 km. De afstand tot Vogelrichtlijngebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' is circa 7 km. De afstand tot Vogelrichtlijngebied 'De Wilck' is circa 8 km. Het bestemmingsplan is mogelijk van invloed op deze gebieden door externe werking. Daarom is in hoofdstuk 3 een beknopte toets aan de Wet natuurbescherming opgenomen.

Figuur 1.2 Ligging plangebied en EHS

Ecologische Hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland

Het meest nabijgelegen deel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) ligt aan de overzijde van de spoorlijn, ten zuiden van het plangebied (zie figuur 1.2). De provincie Zuid-Holland hanteert in haar Verordening Ruimte (Provincie Zuid-Holland, 2014) geen externe werking voor de EHS. Aangezien het plangebied zich niet binnen de begrenzing van de EHS bevindt, is nadere toetsing aan de EHS daarom niet nodig.

Huidige situatie

Het plangebied heeft in de huidige situatie voornamelijk een agrarische bestemming. Het merendeel van het gebied bestaat uit akkers en weiden. Aan de westzijde van het plangebied ligt het afvalbrengstation 'Ecopark De Limes'. Aan de noordkant van het plangebied, langs de Steekterweg, liggen twee (bedrijfs)woningen. Aan de oostkant ligt een voormalige vuilstort die wordt omringd door een windsingel die voornamelijk uit volgroeide populieren bestaat. Tabellen 1.1 en 1.2 geven een foto-impressie van de biotopen in het plangebied. Figuur 1.3 en 1.4 geven de plankaart 'visie Steekterpoort' en de plankaart uit het bestemmingsplan weer.

Binnen het plangebied zijn de volgende biotopen aanwezig:

- Ruigtevegetatie
Ten oosten van het afvalbrengstation, langs de Steekterweg, is een perceel met ruigtekruiden aanwezig.
- Watergangen
In het plangebied zijn verschillende watergangen aanwezig. Langs de noordzijde van het plangebied zijn smalle sloten aanwezig en wat bredere watergangen met grote hoeveelheden kroos. De watergang langs het westen van het plangebied is breed en rijk aan (onder)water- en oeevervegetatie.

- Akkers en weiden
Het merendeel van het plangebied bestaat uit akkers en weiden. Er wordt mais geteeld en er worden koeien en schapen geweid.
- (Bedrijfs)woningen
De twee (bedrijfs)woningen hebben (opstallen) met brede daklijsten en dakpannen.
- Bomenrij lang Steekterweg
- Bos(je)
In het midden van het plangebied ligt een bos(je). Dit bos grenst aan of maakt deel uit van het perceel van Steekterweg 65-67. Het perceel strekt zich ongeveer uit tot aan de spoorlijn. Op het perceel zijn wat oudere, hoge bomen aanwezig.

Tabel 1.1 Biotopen ruigtevegetatie en watergangen

Ruigtevegetatie

Ruigtekruiden

Watergang langs noordzijde plangebied

Zwanenbloem en watervogelnest langs watergang

Watergang langs afvalbrengstation

Blauwtje in oeevervegetatie

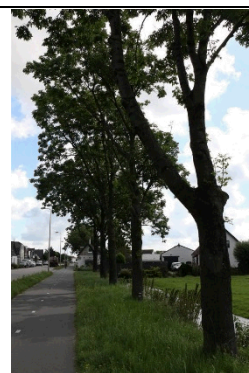
Tabel 1.2 Biotopen bomenrij, (bedrijfs)woningen, weide, akker en bos

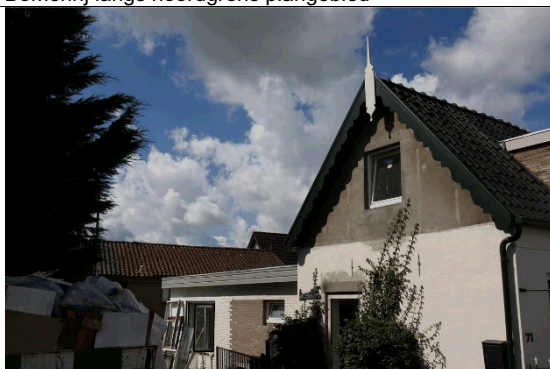
Bomenrij en watergang langs noordgrens plangebied

Bomenrij langs noordgrens plangebied

(Bedrijfs)woning

(Bedrijfs)woning

Weide en akker (ook: watergang en bos)

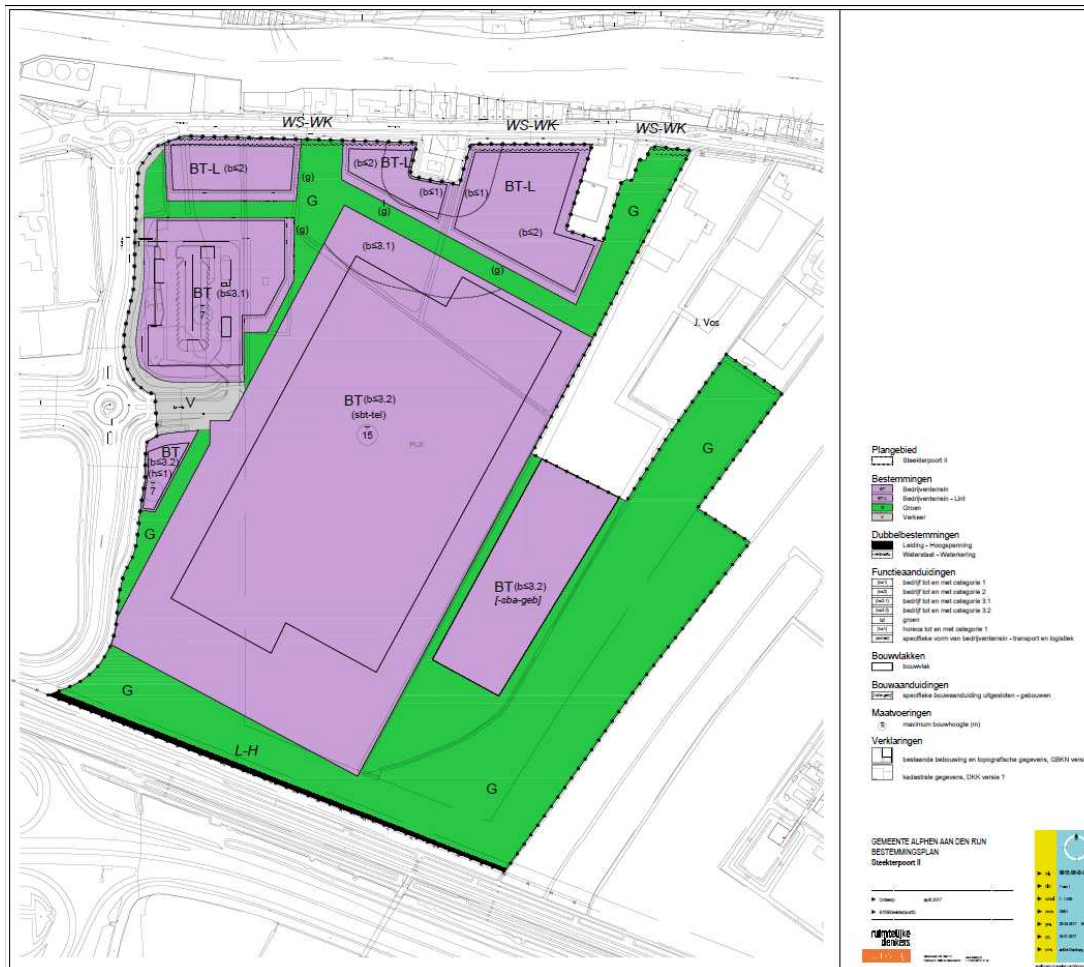
Akker en bos

Beoogde ontwikkeling

Het nieuwe bestemmingsplan maakt de ontwikkeling van het bedrijventerrein Steekterpoort II mogelijk. Hiervoor wordt het bestaande, voornamelijk agrarische, gebruik beëindigd. Het doel van het bestemmingsplan is het mogelijk maken van logistieke bedrijvigheid en distributie. Op de akker aan de westkant van het plangebied komt een groot distributiecentrum met een oppervlakte van 60.0000 m². Van en naar het distributiecentrum zullen verkeersbewegingen van voornamelijk vrachtwagens plaatsvinden. Langs de Steekterweg in lintbebouwing beoogd. Op enkele locaties wordt een bomenweide aangelegd. Aan de noord- en oostkant van het plangebied worden waterpartijen gegraven. De huidige sloten zijn van beperkte omvang en hebben vooral een water afvoerende functie. Huidige gebouwen en bomen worden ingepast. Mogelijk worden enkele watergangen vergraven.

Figuur 1.3 Plankaart visie Steekterpoort

Figuur 1.4 Plangebied uit bestemmingsplan

1.3 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde gebieden en/of beschermde soorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Een veldbezoek op 5 augustus 2016 en op 21 april 2017
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen (zie bronnenlijst)
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDDF)
- Nader onderzoek naar (nesten van) ransuil, sperwer, havik, buizerd en boomvalk
- Nader onderzoek naar rugstreeppad.

Op basis van verschillende bronnen is bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Vervolgens is tijdens het veldbezoek gecontroleerd of de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Dit heeft geresulteerd in een overzicht van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden. De beoogde ontwikkeling wordt getoetst op negatieve effecten op deze soort(en). Voor sperwer, havik, buizerd, boomvalk, ransuil en rugstreeppad is nader onderzoek uitgevoerd.

1.4 Uitgangspunten

- Huidige gebouwen blijven behouden
- Er worden geen bomen gekapt. Het huidige groen wordt ingepast
- Mogelijk worden enkele watergangen gedempt.

2 Toetsing Wet natuurbescherming - soorten

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag of plant- en diersoorten, beschermd door de Wet natuurbescherming, door de beoogde ontwikkelingen kunnen worden geschaad. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is/zijn.

2.1 Hoe beschermt de Wet natuurbescherming soorten?

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Wnb. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten namelijk:

Habitatrichtlijn-soorten: Soorten opgenomen in de bijlage van de Europese Habitatrichtlijn. Voor deze soorten geldt een ontheffingsplicht bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud.

Vogelrichtlijn-soorten: Soorten betreffen alle natuurlijk voorkomende vogelsoorten in Europa/Nederland exclusief exoten, zoals bijvoorbeeld de halsbandparkiet. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud. De gehanteerde lijst van jaarrond beschermde vogelnesten onder de Flora- en faunawet blijft van kracht.

Overige soorten: Nationaal aangewezen beschermde soorten bestaande, die ook door een ontheffingsplicht worden beschermd. Voor deze categorie soorten zijn extra redenen van dwingend belang beschikbaar om een ontheffing aan te vragen.

2.2 Flora

Verspreiding

Op basis van verspreidingsgegevens zijn de voorheen zwaarder beschermde vaatplanten te verwachten binnen het plangebied: brede orchis (incl. rietorchis & veenmosorchis), gele helmbloem, steenbreekvaren, tongvaren en waterdrieblad.

Uitgesloten soorten

Gele helmbloem, steenbreekvaren en tongvaren groeien op oude stenige structuren, zoals oude stadsmuren. Dit type biotoop is niet aanwezig binnen het plangebied. Een effect op deze soorten is dus uitgesloten. Waterdrieblad groeit in ondiep water in veenmoerassen, vennen en duinvalleien (Heukels, 2005). Dit type biotoop is niet binnen het plangebied aanwezig. Een effect op waterdrieblad is daarom uitgesloten. Veenmosorchis groeit in venen. Dit type biotoop is binnen het plangebied niet aanwezig. Een effect op de veenmosorchis is dus uitgesloten. De brede orchis en rietorchis groeien in moerassige graslanden. Het plangebied bestaat voornamelijk uit akkers die tijdens het veldbezoek op 21 april 2017 recent bemest waren. De oeverzone is vrij droog en kenmerkt een voedselrijke en verstoorde situatie. Het voorkomen van overige beschermde vaatplanten is uitgesloten. Alle genoemde soorten zijn na de wetswijziging van 1 januari 2017 beschermd door de algemene zorgplicht.

2.3 Grondgebonden zoogdieren

Verspreiding

Op basis van verspreidingsgegevens zijn de volgende zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren te verwachten binnen het plangebied: otter en waterspitsmuis.

Uitgesloten soorten

De otter en de waterspitsmuis leven beide in en langs brede, aaneengesloten watergangen, met geleidelijk opgaande oevers en goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. Dit type watergang is binnen het plangebied niet aanwezig. De watergang langs de westzijde van het plangebied is ongeschikt omdat een klein deel ervan voldoet aan de habitatvereisten van de soort. Het ligt echter te geïsoleerd om geschikt te zijn als leefgebied van de otter of de waterspitsmuis.

2.4 Vleermuizen

Verspreiding

Op basis van verspreidingsgegevens zijn diverse zwaarder beschermde vleermuissoorten te verwachten binnen het plangebied. Het betreft zowel gebouwbewonende vleermuissoorten zoals de gewone dwergvleermuis als boombewonende vleermuissoorten zoals de meervleermuis. Voor vleermuizen zijn drie soorten leefgebied belangrijk:

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen aanwezig zijn in gebouwen of in bomen. De bedrijfswoningen zijn geschikt als verblijfplaats voor bijvoorbeeld gewone dwergvleermuis. De vleermuizen kunnen via openingen in de gevel en in het dak naar een verblijfplaats kruipen, bijvoorbeeld in de spouwmuur of onder dakpannen.

De bomen langs de noord- en westgrens van het plangebied zijn vanwege het ontbreken van geschikte holtes niet geschikt als verblijfplaats voor boom bewonende vleermuizen zoals de rosse vleermuis. De bomen die een windsingel vormen rond de voormalige vuilstort aan de oostkant van het plangebied zijn hiervoor wel potentieel geschikt. Tijdens het veldbezoek op 21 april 2017 is één boomholte aangetroffen die in theorie geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Een negatief effect op verblijfplaatsen in bomen is uitgesloten omdat er geen bomen worden gekapt. De huidige lintbebouwing binnen het plangebied blijft behouden. Wel moet worden voorkomen dat er in de beoogde situatie een verhoogde uitstraling door kunstmatige lichtbronnen op dergelijke groenelementen en op gebouwen wordt veroorzaakt.

Figuur 1.4 toont dat voor het terrein binnen de windsingel de bestemming 'bedrijventerrein' is beoogd. Indien negatieve effecten op eventuele verblijfplaatsen in bomen in de windsingel niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten is nader onderzoek nodig.

Vliegroutes en foerageergebieden

Vliegroutes van vleermuizen worden gevormd door lijnvormige structuren in het landschap, zoals bomenrijen of watergangen. Vleermuizen foerageren over het algemeen nabij opgaande begroeiing en/of nabij water. Het landschap is vrij open. Globaal gezien vormen alleen de lintbebouwing langs de Steekterweg en de windsingel rond de voormalige vuilstort in geschikte lijnvormige en aaneengesloten

elementen die in foerageergebied en vliegroutes kunnen voorzien. Deze elementen worden ingepast in het plan. Een negatief effect op vliegroutes is uitgesloten.

Om negatieve effecten op vliegroutes en foerageergebieden (en verblijfplaatsen) te voorkomen is het van belang verstoring door (uitstraling van) kunstmatige lichtbronnen bij het realiseren van de nieuwe bestemming zo veel mogelijk te voorkomen. Dit is te doen door een ter zake kundig ecooloog te betrekken bij het verlichtingsplan van de locatie. Indien verstoring voldoende wordt voorkomen is nader onderzoek naar vleermuizen en/of het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk.

2.5 Vogels

Algemene broedvogels

Verspreiding – verwachte soorten

Op basis van verspreidingsgegevens zijn diverse algemeen voorkomende broedvogels te verwachten binnen het plangebied. Bij het veldbezoek zijn bijvoorbeeld blauwe reiger, wilde eend en zwarte kraai waargenomen. De nesten van deze soorten zijn beschermd wanneer ze in gebruik zijn. Het verwijderen van vegetatie zoals bomen of oevervegetatie kan deze nesten beschadigen. Door het treffen van gepaste mitigerende maatregelen is het echter aannemelijk dat een eventueel noodzakelijke ontheffingen zijn te verkrijgen.

Maatregelen

Effecten op algemeen voorkomende broedvogelnesten worden voorkomen door vegetatie buiten de broedperiode te verwijderen. De broedperiode duurt globaal van maart tot half augustus. Hierbij is het leidend of er sprake is van een broedgeval.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Op basis van verspreidingsgegevens zijn de volgende vogels met jaarrond beschermde nesten te verwachten in de regio van het plangebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespendif.

Uitgesloten soorten

De ooievaar broedt op hoge structuren zoals palen en silo's in het agrarisch buitengebied. Dit type biotoop is niet aanwezig binnen het plangebied. Effecten op nesten van de ooievaar zijn daarom uitgesloten.

Daarnaast zijn tijdens de veldbezoeken geen nesten van ooievaar aangetroffen. Er zijn geen nesten van roek aangetroffen tijdens het veldbezoek op 21 april 2017. De derde week van april is de meest geschikte periode om nesten van roek te inventariseren. In en in de omgeving van het plangebied ontbreekt geschikt broedhabitat voor wespendif omdat robuuste bospercelen ontbreken. Geschikte nestlocaties voor slechtvalk zijn niet in of in de nabijheid van het plangebied aanwezig.

Verwachte soorten

De huismus en de gierzwaluw broeden in holtes en spleten in bebouwing. De (bedrijfs)woningen binnen het plangebied zijn hiervoor niet geschikt. De overige woningen en schuren in de omgeving van het plangebied zijn hiervoor wel geschikt. In theorie kan ook kerkuil en steenuil in één van de schuren in de omgeving van het plangebied broeden. De steenuil broedt in Nederland veelal op erven van (voormalige) boerderijen, zoals onder het dak, in schuurtjes of in steenuilenkasten. Ook zijn nesten te vinden in knotbomen of oude hoogstamfruitbomen (RVO, 2014). De boerderijen ten oosten

van de voormalige vuilstort voorzien in geschikt leefgebied voor beide uilensoorten. Omdat deze gebouwen niet worden gesloopt, groenelementen voldoende worden ingepast en omdat er in de omgeving voldoende foerageergebied aanwezig blijft, is een negatief effect op deze verblijfplaatsen uitgesloten.

De boomvalk, buizerd, havik, sperwer en ransuil broeden in solitaire bomen, bomenrijen, singels en bosgebieden. Het bosje aan de westkant van het plangebied en de windsingel rond de voormalige vuilstort zijn hiervoor geschikt. De bomen langs de noordgrens van het plangebied zijn niet geschikt als broedplaats voor deze soorten, vanwege de geïsoleerde ligging en drukke omgeving. Tijdens het veldbezoek op 21 april 2017 zijn de bomen geïnspecteerd. Het bosje ten westen van het plangebied bestaat voornamelijk uit dicht dennenbos. Een nestcontrole is daarom niet mogelijk. Volgens omwonende broedt er een uil in het bosje. Gezien het biotoop wordt aangenomen dat het om ransuil gaat. Het bosje blijft behouden en in de omgeving blijft voldoende foerageergebied aanwezig. Dat geldt ook voor een eventueel broedgeval van havik, sperwer, boomvalk of buizerd.

In de windsingel rond de voormalige vuilstort aan de oostkant van het plangebied zijn twee oude nesten van zwarte kraai aangetroffen. Tevens was een bezet nest van zwarte kraai aanwezig. Eén van de oude nesten bevindt zich aan de noordgrens van het plangebied. De bomen langs de noordgrens van het plangebied zijn niet geschikt als broedplaats voor andere soorten, vanwege de geïsoleerde ligging en drukke omgeving. Het andere nest is in theorie geschikt als broedlocatie voor ransuil en boomvalk. Het kan niet met zekerheid worden uitgesloten dat deze soorten in de windsingel broeden. Daarnaast is een nest in de windsingel aangetroffen dat waarschijnlijk van buizerd is. Tijdens het veldbezoek op 21 april was een buizerd in de nabijheid van het nest aanwezig. Een negatief effect door fysieke aantasting van de nesten is uitgesloten omdat de windsingel wordt ingepast en dus behouden blijft. In de omgeving van het plangebied blijft voldoende geschikt leefgebied aanwezig. Wel kan verstoring door aanlegwerkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden. Daarnaast kan verstoring in de gebruiksfase optreden omdat het beoogde distributiecentrum op korte afstand van het westelijke deel van de windsingel is beoogd.

Nader onderzoek

Omdat de aanwezigheid van buizerd, havik, sperwer, boomvalk en ransuil niet met zekerheid kon worden uitgesloten, is nader onderzoek uitgevoerd. Tabel 2.1 geeft de data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken weer. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden met behulp van een verrekijker (8x32) en een telescoop (20-60 vergroting). Ook tijdens de veldbezoeken voor rugstreeppad zijn de nesten gecontroleerd door een deskundig ecooloog. Eén nest bleek bezet door zwarte kraai. Het nest is later in het broedseizoen niet in gebruik genomen door zwarte kraai. Op het andere nest is niet gebroed. Dat jaarrond beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de beoogde ontwikkeling broeden is uitgesloten.

Tabel 2.1 Data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken

Datum	Dagdeel	Weersomstandigheden
21 april 2017	Overdag	Bewolkt, windkracht 3 en ongeveer 14 graden Celsius
24 mei 2017	Ochtend	Zonnig, windkracht 2, ongeveer 22 graden Celsius
22 juni 2017	Overdag	Bewolkt, windkracht 3 en ongeveer 26 graden Celsius
17 juli 2017	Overdag	Windkracht 2, half bewolkt en ongeveer 20 graden Celsius

2.6 Amfibieën en reptielen (Herpetofauna)

Verspreiding

In de ruime omgeving van het plangebied komt uit de categorie herpetofauna de volgende zwaarder beschermde soorten voor: ringslang en rugstreeppad.

Verwachte soorten

In de NDFF is een waarneming opgenomen van een ringslang in de watergang langs de noordgrens van het plangebied. Het plangebied bestaat echter uit intensief beheerde akkers.

De oevers van watergangen in het plangebied zijn smal. Alleen de voormalige vuilstort voorzien in geschikt habitat voor ringslang en dit terrein blijft behouden. In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend en in de omgeving van het plangebied is in de NDFF slecht één waarneming bekend.

Het voorkomen beperkt zich volgens de NDFF tot omliggende natuurterreinen. Daarom worden hooguit incidenteel zwervende exemplaren in de omgeving van het plangebied verwacht. Een negatief effect op ringslang is uitgesloten.

De rugstreeppad is een typische pionier soort en is in staat snel nieuwe terreinen te koloniseren. De soort plant zich voort in ondiepe poelen zoals op braakliggende bouwterreinen en in veenweideslootjes in de regio van het plangebied. Het kan niet met zekerheid worden uitgesloten dat rugstreeppad zich in het plangebied voortplant. Met name aan de oostkant zijn geschikte watergangen met ondiep water aanwezig.

Rugstreeppadden overwinteren door zich in te graven in vergraafbare grond of door in vorstvrije schuilelementen weg te kruipen zoals in muizenholen of onder steen- en takkenhopen. Het terrein van de voormalige vuilstort voorziet in geschikt winterhabitat. Op de locatie waar het distributiecentrum is beoogd ligt een gronddepot dat uit dammen van opgebrachte grond bestaat. De dammen zitten vol met muizenholen. Het kan niet worden uitgesloten dat rugstreeppadden in het gronddepot overwinteren. Ook kunnen rugstreeppadden in muizenholen in oevers van watergangen overwinteren.

Door het vergraven en/of dempen van (oevers van) watergangen wordt mogelijk voortplantingswater en mogelijk winterhabitat aangetast. Door de aanleg van het distributiecentrum wordt winterhabitat aangetast. Tevens kunnen individuen van de rugstreeppad verstoord of gedood worden. Deze activiteiten betreffen een overtreding van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Nader onderzoek naar rugstreeppad is nodig.

Nader onderzoek

Omdat negatieve effecten niet met zekerheid konden worden uitgesloten is nader onderzoek naar rugstreeppad uitgevoerd. Er zijn twee veldbezoeken in de avond en tijdens gunstige weersomstandigheden uitgevoerd om te luisteren of er kooractiviteit in of in de nabijheid van het plangebied plaatsvindt.

De meeste kooractiviteiten vinden volgens de soortenstandaard (RvO, 2014) op “goede” avonden in de tweede helft van april en in mei plaats. Er moet op minimaal twee avonden in deze periode geluisterd worden naar kooractiviteit. De veldbezoeken hebben begin juni plaatsgevonden omdat de weersomstandigheden op dat moment ideaal waren. Eventueel aanwezigheid van rugstreeppadden was op dat moment met aan 100 % grenzende zekerheid vastgesteld. Het uitvoeren van vervolgb bezoeken is daarom niet nodig. Uit de NDFF blijkt dat de soort niet in het plangebied voorkomt. Waarschijnlijk is het plangebied door de geïsoleerde ligging tussen de Oude Rijn en de N11 niet te

bereiken. Dergelijke elementen zijn voor rugstreeppad onneembare barrières. Het risico dat rugstreeppad zich tijdens de werkzaamheden in het plangebied zal vestigen is daarom verwaarloosbaar klein.

Tabel 2.2 geeft de data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken weer. Omdat er tijdens de veldbezoeken geen waarnemingen van rugstreeppad zijn gedaan is de afwezigheid van de soort met aan 100% grenzende zekerheid uitgesloten. Er zijn geen maatregelen nodig om negatieve effecten te voorkomen en er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Tabel 2.2 Data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken

Datum	Dagdeel	Weersomstandigheden
1 juni 2017	21:00-23:30	Temperatuur dalend tot 16 gr. C., vrijwel onbewolkt, droog, weinig wind
6 juni	21:00-23:00	Temperatuur dalend tot 13 gr. C., zwaar bewolkt, droog na regenachtige dag, windkracht 4 , afnemend naar windkracht 2.

2.7 Vissen

Verspreiding

Op basis van verspreidingsgegevens zijn de voorheen (strikt) beschermde vissen te verwachten binnen het plangebied: bittervoorn en kleine modderkruiper.

Verwachte soorten

Alleen de watergang langs de zuidgrens van het plangebied voorziet in geschikt habitat voor bittervoorn en kleine modderkruiper. Omdat deze watergang blijft behouden is een negatief effect op vissen uitgesloten. Er geldt niet langer een ontheffingsplicht voor deze soorten, wel is de algemene zorgplicht van toepassing, als er ongeplande werkzaamheden aan de watergang zullen plaatsvinden.

2.8 Ongewervelden

Verspreiding

Op basis van verspreidingsgegevens zijn de volgende zwaarder beschermde ongewervelden te verwachten binnen het plangebied: groene glazenmaker en platte schijfhoren.

Verwachte soorten

De groene glazenmaker leeft in veenweidegebieden in stilstaande wateren met dichte krabbenscheervegetaties (Libellenet, 2016). Er is geen dichte krabbenscheervegetaties waargenomen in de watergangen in of in de nabijheid van het plangebied.

De platte schijfhoren komt voor in diverse soorten watergangen in het veenweidegebied. In de watergangen zijn veel algen en kroos aanwezig. De waterkwaliteit is door uitspoeling van meststoffen die op de akkers worden aangebracht niet voldoende voor platte schijfhoren.

Dat platte schijfhoren in de watergangen in het plangebied voorkomt is uitgesloten.

2.9 Conclusie toetsing Wet natuurbescherming

Bovenstaande sluit het voorkomen van strikt beschermde soorten uit. Wel zijn enkele mitigerende maatregelen nodig waarmee negatieve effecten op de (strikt) beschermde soorten worden voorkomen.

Tabel 2.3 geeft weer voor welke soorten, bij welke werkzaamheden, mogelijk mitigerende maatregelen en ontheffing nodig zijn.

Tabel Error! No text of specified style in document. **Conclusies toetsing Wet natuurbescherming**

Soortgroep	Soort	Werkzaamheden	Effecten	Mitigerende maatregelen	Ontheffing nodig?
Flora	Geen	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet langer van toepassing
Vleermuizen	Diverse soorten	Verlichten van opgaande begroeiing en omliggende gebouwen	Verstoring door uitstraling van kunstmatige lichtbronnen	Voorkomen van (extra) uitstraling van kunstmatige lichtbronnen op opgaande begroeiing en gebouwen	Nee, mits mitigerende maatregelen worden getroffen
Broedvogels, tijdens broedseizoen	Diverse soorten	Werkzaamheden in watergangen verwijderen van opgaande begroeiing	Aantasten van nesten	Werken buiten broedseizoen	Nee, mits maatregel
Broedvogels, jaarrond beschermd	Geen	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Nee
Reptielen	Nee	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Nee
Amfibieën	Geen	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Nee
Vissen	Kleine modderkruiper en bittervoorn	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet langer van toepassing
Ongewervelden	Nee	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Nee

3 Toetsing Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de vraag of, en zo ja in welke mate, schade is te verwachten aan Natura 2000-gebieden.

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de vraag of het optreden van negatieve effecten al dan niet *met zekerheid* kan worden uitgesloten. De vraag over deze zekerheid wordt beantwoord via een zogenaamde voortoets. Hiertoe is in kaart gebracht voor welke habitattypen of soorten het Natura 2000-gebied een bijzondere waarde heeft en wat de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied zijn. Op basis van de bij ODMH aanwezige expertise en beschikbare literatuur wordt een uitspraak gedaan of het optreden van al dan niet significante effecten kan worden uitgesloten. Is er met zekerheid geen sprake van negatieve effecten op het Natura 2000-gebied, dan is geen vergunning noodzakelijk.

Wanneer uit de voortoets blijkt dat effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet zijn uit te sluiten, dan is een passende beoordeling noodzakelijk, eventueel gevolgd door een vergunningprocedure. Uit de passende beoordeling dient te blijken welke instandhoudingsdoelstellingen in welke mate worden geschaad.

Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) beschermt Natura 2000-gebieden en. Natura 2000-gebieden zijn de natuurgebieden die een Europese status hebben. Ze zijn als beschermd gebied aangewezen vanwege hun waarde voor kwalificerende natuurwaarden (bepaalde planten- of diersoorten of bepaalde habitattypen). De Natura 2000-gebieden maken vrijwel altijd deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), die in de Wnb geen aparte status heeft maar wel ruimtelijk is begrensd en beschermd.

Voor alle kwalificerende soorten en habitattypen van Natura 2000-gebieden zijn doelstellingen geformuleerd, de zogenaamde 'instandhoudingsdoelstellingen'. Die doelstellingen mogen door een plan, project of handeling niet worden geschaad. Om te kunnen beoordelen of er schade kan optreden wordt een zogenaamde 'voortoets' uitgevoerd. Wanneer het plan, het project of de handeling onverhoopt schadelijk blijkt te zijn of wanneer dat niet (met zekerheid) kan worden uitgesloten dan is een vervolgetraject noodzakelijk.

Effecten op beschermde gebieden kunnen zowel optreden doordat activiteiten (deels) binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied plaatsvinden, maar ook als gevolg van activiteiten in de nabijheid ervan. In het laatste geval is het effect vaak indirect, bijvoorbeeld door invloed van geluid of licht of via stikstofdepositie. In deze gevallen spreekt men van 'externe werking'. Daarnaast is het ook mogelijk dat een extern effect op het beschermde gebied plaatsvindt omdat een activiteit gebieden beïnvloed die een belangrijke relatie hebben met een beschermd gebied.

3.2 Relevante gebieden

In paragraaf 1.2 zijn de nabijgelegen Natura 2000-gebieden genoemd. Deze gebieden zijn overgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel 3.1 Meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden

Type gebied	Naam	Afstand tot plangebied (km)	Effect door externe werking
Vogel- en Habitatrichtlijn	Nieuwkoopse Plassen & de Haeck	3,7	Ja
Vogelrichtlijn	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	7	Nee
Vogelrichtlijn	De Wilck	8	Nee

3.3 Externe werking

In tabel 3.1 is benoemd of de nabijgelegen Natura 2000-gebieden gevoelig zijn voor externe werking. Het meest bekende voorbeeld van externe werking is vermesting van habitattypen en leefgebieden door stikstofdepositie. Externe werking kan echter ook optreden door aantasting van bijvoorbeeld belangrijke foerageergebieden of rustplaatsen van Vogelrichtlijnsoorten buiten het Natura 2000-gebied.

2.3 Stikstofdepositie in Habitatrichtlijngebied

Stikstofemissie neemt toe door bijvoorbeeld verkeersaantrekkende werking en inzet van materieel bij werkzaamheden. De vergunbaarheid van stikstofemissies worden bepaald met rekentool AERIUS, wat deel uit maakt van het Programma Aanpak Stikstof. Deze berekening is separaat uitgevoerd en maakt geen deel uit van de voorliggende natuurtoets.

2.3 Externe werking op Vogelrichtlijngebieden

De Vogelrichtlijngebieden rondom het plangebied liggen alle op geruime afstand (zie tabel 3.1). Hierdoor zal de ontwikkeling zelf niet van versturende invloed zijn op de instandhoudingsdoelen voor de aangewezen vogels (zie onderstaande tabel). Een ontwikkeling kan door externe werking van invloed zijn door essentieel leefgebied buiten het Natura 2000-gebied aan te tasten. Voor de doelen in de nabijgelegen kan dit alleen aan de orde zijn voor de broedvogels van de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Het plangebied omhelst echter geen onderscheidend biotoop wat kan fungeren als foerageergebied of rustplaats voor deze broedvogels. Externe werking van het plan op Vogelrichtlijngebieden is daarom uitgesloten.

Tabel Error! No text of specified style in document..2 Soorten waarvoor een instandhoudingsdoel geldt in de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden

Broekvelden, Vettenbroek &			
Polder Stein	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck		De Wilck
Niet-broedvogels	Niet-broedvogels	Broedvogels	Niet-broedvogels
Kleine zwaan	Grote zilverreiger	Roerdomp	Kleine zwaan
Smient	Kolgans	Purperreiger	Smient
Krakeend	Smient	Zwartkopmeeuw	
Slobeend	Krakeend	Zwarte stern	
		Snor	
		Rietzanger	

3.4 Conclusies toetsing Wet natuurbescherming- gebiedsbescherming

Naast eventuele effecten door stikstofdepositie heeft het plan geen effect op Natura 2000-gebieden. De afstand van het plangebied tot deze gebieden is hiervoor te ruim. Daarbij vervult het plangebied geen andere specifieke functie voor de soorten met een instandhoudingsdoel in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Eventuele effecten door stikstofdepositie zijn niet opgenomen in de het voorliggende rapport, omdat deze afzonderlijk worden getoetst.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Inleiding

De Omgevingsdienst Midden-Holland heeft het bestemmingsplan Steekterpoort II getoetst aan de vigerende natuurwetgeving. Het bestemmingsplan maakt de ontwikkeling van een bedrijventerrein ten zuidoosten van Alphen aan den Rijn mogelijk. In het rapport komen de volgende sporen in de wetgeving aan de orde:

1. Wet natuurbescherming, zowel soortenbescherming als gebiedsbescherming
2. Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur –EHS-)

4.2 Wet natuurbescherming - soorten

Indien tijdens de aanlegfase rekening gehouden wordt met algemene broedvogels en de zorgplicht (bij bijvoorbeeld het dempen van watergangen en aanwezigheid van vissen) zijn er ten aanzien van soortbescherming onder de Wet natuurbescherming geen bezwaren tegen de beoogde ontwikkelingen.

Vogels kunnen gedurende het gehele jaar tot broeden komen. Het is daarom zaak om hier voorafgaand aan het werk rekening mee te houden. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode maart t/m juli (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen). Een (periodieke) controle op nesten van broedvogels is voorafgaand aan de werkzaamheden noodzakelijk om overtreding van de wet te voorkomen. Indien een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald.

4.3 Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming

Naast eventuele effecten door stikstofdepositie heeft het plan geen effect op Natura 2000-gebieden. De afstand van het plangebied tot deze gebieden is hiervoor te ruim. Daarbij vervult het plangebied geen andere specifieke functie voor de soorten met een instandhoudingsdoel in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Eventuele effecten door stikstofdepositie zijn niet opgenomen in de het voorliggende rapport, omdat deze afzonderlijk zijn getoetst.

4.4 Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur

Het meest nabijgelegen deel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) ligt aan de overzijde van de spoorlijn, ten zuiden van het plangebied (zie figuur 1.2). De provincie Zuid-Holland hanteert in haar Verordening Ruimte (Provincie Zuid-Holland, 2014) geen externe werking voor de EHS. Aangezien het plangebied zich niet binnen de begrenzing van de EHS bevindt, is nadere toetsing aan de EHS daarom niet nodig.

4.5 Vervolg

Deze paragraaf geeft weer welke stappen er nodig zijn om ook in de realisatiefase van het plangebied te voldoen aan de natuurbeschermingswetgeving.

4.6 Geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen onderliggend onderzoek en de sloop van gebouwen en het verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in onbruik raken van grond

en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

4.7 Aanbevelingen

4.7.1 Voorkomen van lichtverstoring

Lichtverstoring van vleermuizen kan worden beperkt door een ter zake kundig ecooloog te betrekken bij het verlichtingsplan van de locatie. Hierbij is het wenselijk om eerst kennis te hebben van aanwezige verblijfplaatsen uit nader onderzoek. Ook lichtverstoring van (broed)vogels en grondgebonden zoogdieren kan worden beperkt door het inzetten van ecologische kennis bij het verlichtingsplan.

4.7.2 Aanleg of behoud van natuurvriendelijke oevers

In de directe omgeving van het plangebied zijn watergangen het leefgebied van bijzondere plant- en diersoorten. De (oevers van de) watergangen in het plangebied zijn bijvoorbeeld potentieel geschikt voor de ringslang, groene glazenmaker, platte schijfhoren, bittervoorn en kleine modderkruiper. Bij de herinrichting van het plangebied kan het leefgebied van deze soorten worden vergroot door de aanleg van natuurvriendelijke oevers en door natuurvriendelijk beheer van nieuwe en bestaande watergangen. Dit vergroot tevens de belevingswaarde van het plangebied voor de toekomstige gebruikers. Het is raadzaam om bij dergelijke ontwikkelingen of beheerplannen een ter zake kundig ecooloog te betrekken.

4.7.3 Voorkom vestiging van beschermde soorten

Rugstreeppad is niet in het plangebied aangetroffen. Op basis van waarnemingen uit de NDFF wordt rugstreeppad ook niet in de directe omgeving van het plangebied verwacht. Rugstreeppad is echter een pionier soort die snel nieuwe gebieden kan koloniseren als deze geschikt zijn of worden voor de soort. Het verdient aanbeveling te voorkomen dat geschikt leefgebied voor rugstreeppad ontstaat. Het voorplantingshabitat bestaat uit ondiep water. Een tijdelijke plas regenwater in een rijspoor kan al genoeg zijn. De soort heeft ook een voorkeur voor recent gegraven of vergraven watergangen. Overdag en in de winter schuilen rugstreeppadden in vergraafbare grond of onder andere schuilelementen zoals stenen, stapels hout en dergelijke. Indien niet kan worden voorkomen dat geschikt habitat voor rugstreeppad ontstaat verdient het aanbeveling om het plangebied af te zetten met een amfibieënscherm.

Verder verdient het aanbeveling om te voorkomen dat steil wanden van vergraafbare grond aanwezig is. Dergelijke plekken kunnen door oeverwaluven als broedlocatie worden gebruikt.

5 Bronnen

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

EIS-Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007. Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. European Invertebrate Survey - Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

Gmelig Meyling, A.W. & A. Boesveld, 2008. Inhaalslag verspreidingsonderzoek mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2007, De Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*. Stichting Anemoon.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2009. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Rapport 2009-03. Stichting RAVON, Nijmegen.

Hustings F., C. Borggreve, C. van Turnhout & J. Thissen, 2004. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Provincie Zuid-Holland. 2014. Verordening Ruimte. <http://www.zuid-holland.nl/publish/pages/10938/verordeningruimte2014geconsolideerdinclherzdetailhandels4maart2014.pdf>

Heukels, 2005. Flora van Nederland. 23ste editie. Wolters Noordhoff Uitgevers B.V.

RvO, 2014. Soortenstandaard Rugstreeppad
<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2015/04/20150415%20Rugstreeppad%20v1.0.pdf>

Ministerie van EZ. 2016. Doelstellingen Natura 2000-gebieden. Afgeleid uit aanwijzingsbesluiten. Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=9&id=n2k104&topic=doelstelling>

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=1&id=n2k103&topic=doelstelling>

De Wilck
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=9&id=n2k102&topic=doelstelling>

Libellennet. 2016. Vlinderstichting. Soortinformatie Groene Glazenmaker.
<http://www.libellennet.nl/libellensoort.php?libelid=35> Benaderd op 18 augustus 2016

